

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul V nr.51

Martie 2002

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluțiile principalilor indicatori în luna martie 2002.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Creștere accentuată a producției industriale.....	3
<i>Stocuri</i>	- Trend descendent al stocurilor.....	5
<i>Factori care limitează producția</i>	- Circuitele financiare rămân blocate, dar lipsa cererii devine factorul principal	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Atenuarea tendinței descendente a forței de muncă angajate în industrie	8
<i>Prețuri</i>	- Evoluție ascendentă a prețurilor producției industriale...	9
<i>Investiții</i>	- Semnale favorabile privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Estimări pozitive privind rata profitabilității	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

*Tendințe
generale*

Evoluțiile principalilor indicatori în luna martie 2002

Pentru luna martie 2002 opiniile exprimate de conducătorii întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură evidențiază menținerea principalilor indicatori economici ai activității de producție în industrie și sectorul de construcții pe un trend ascendent.

Circa 57 la sută dintre agenții economici consideră că vor realiza o producție mai mare decât în luna precedentă, iar diferența dintre opiniile favorabile și cele nefavorabile acestei evoluții atinge pentru prima dată în ultimele 12 luni nivelul record de 53 la sută. În proporție de aproape 39 la sută participanții la sondaj apreciază că volumul producției se va menține la nivelul lunii februarie, în timp ce un procentaj de numai 4 la sută anticipează că aceasta se va încadra pe un trend descendent. Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție este estimat a se situa la peste 73 la sută (cel mai ridicat nivel din ultimii doi ani).

Procentajul celor care apreciază că pe ansamblul sectorului de producție industrială vor crește stocurile de produse finite însumează circa 8 la sută (față de 21 la sută în luna precedentă), iar cel al respondenților care estimează că absorbția stocurilor de produse finite va continua se situează în jurul nivelului de 32 la sută. Stocurile de materii prime înregistrează în majoritatea ramurilor un nivel satisfăcător, conform opiniilor exprimate de 93 la sută dintre participanții la sondaj. Este în continuare semnalată existența unor sectoare unde problemele de aprovizionare afectează buna desfășurare a procesului de producție, dar procentajul acestora continuă să scadă (în luna martie acesta însumează circa 4 la sută, cu 16 puncte procentuale mai puțin decât la începutul anului).

Ca și în luna februarie, în opinia managerilor întreprinderilor participante la sondajul de conjunctură, principalele cauze ale limitării creșterii economice sunt cererea (care pentru a doua lună consecutiv devansează lipsa lichidităților), considerată de către unii agenți economici insuficientă pentru producția realizată, blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare, evoluția cursului monedei naționale și lipsa materiilor prime.

Chiar dacă s-a mai atenuat față de începutul anului, tendința de relativă stabilitate în utilizarea forței de muncă (evidențiată de opiniile a circa 61 la sută dintre respondenți) este încă preponderentă în estimările participanților la sondaj. Circa 10 la sută dintre respondenți estimează o posibilă evoluție ascendentă a forței de muncă angajate, în timp ce în opinia a aproape 28 la sută dintre participanții la sondaj numărul de salariați din industrie se va încadra pe un trend descendent.

Procentajul agenților economici care anticipează o evoluție stabilă a prețurilor însumează circa 65 la sută (față de 44 la sută în luna precedentă). Expectațiile inflaționiste sunt prezente în opiniile a circa 33 la sută dintre participanții la sondaj.

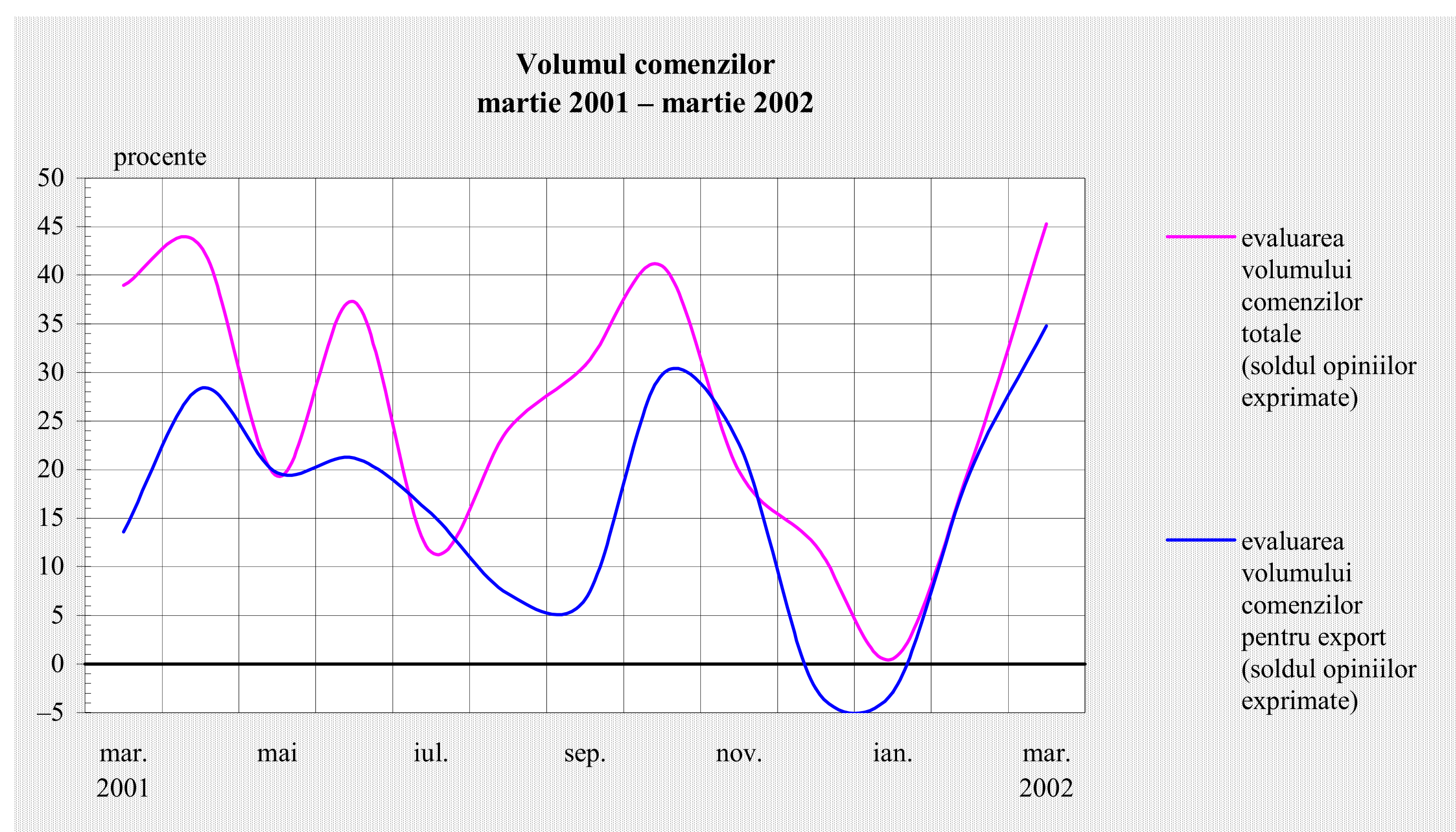
În ceea ce privește atât volumul investițiilor, cât și nivelul ratei profitabilității estimările sunt favorabile și în această lună unei evoluții pozitive a acestora. Mare parte dintre cei chestionați preconizează menținerea la un nivel nemodificat a volumului de investiții și a ratei profitabilității față de luna precedentă, în timp ce un procentaj de circa 34 și, respectiv, 42 la sută dintre participanți anticipează un trend ascendent al acestor indicatori.

Creștere accentuată a producției industriale

Mai mult de jumătate dintre agenții economici care își desfășoară activitatea în sectorul industrial și cel de construcții (față de 36 la sută în luna precedentă) estimează creșterea portofoliului de comenzi, aproape 40 la sută anticipează menținerea acestuia în limite normale, iar opiniile nefavorabile reprezintă circa 7 la sută.

Evoluții	Feb. 2002	Mar. 2001
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	70,2%	73,3%

Sectoarele în care majoritatea agenților economici anticipează o dinamică accentuată a volumului comenzilor sunt următoarele: industria de prelucrare a petrolului, metalurgia, industria chimică, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria textilă, industria alimentară și industria mijloacelor de transport.

*Evoluție
ascendentă a
volumului de
comenzi*

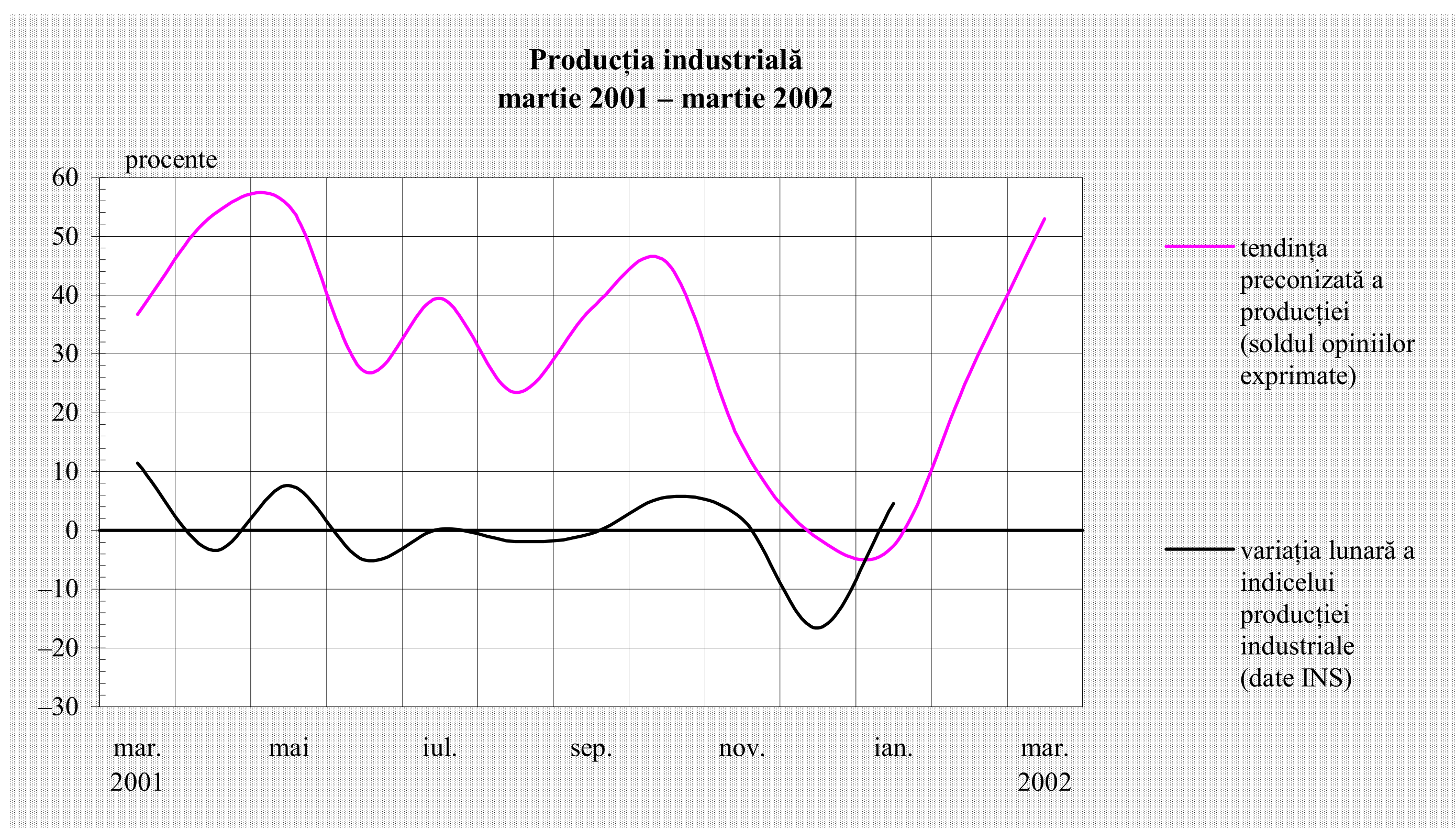
O dinamică mai puțin accentuată a volumului de comenzi este estimată îndeosebi de către agenții economici din industria extractivă, industria de prelucrare a lemnului, industria poligrafică, producția, transportul și distribuția de energie electrică, gaze și apă caldă și sectorul de construcții, dar și de o parte a celor care activează în sectoare unde predomină anticipările optimiste: industria chimică, industria alimentară, precum și industria mijloacelor de transport.

În privința evoluției portofoliului de comenzi pentru export pentru luna martie, estimările indică un trend ascendent: circa 40 la sută dintre participanții la sondaj anticipează o creștere a

exporturilor și circa 34 la sută dintre respondenți consideră că în sectoarele pe care le reprezintă evoluția portofoliului de comenzi destinate exportului va fi stabilă. Un procentaj însumând aproape 6 la sută dintre agenții economici care intră în componența eșantionului chestionat semnaleză o conjunctură mai puțin favorabilă.

Sectorul de prelucrare a petrolului, industria metalurgică, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, industria chimică, industria de mașini și echipamente și industria mijloacelor de transport sunt ramurile unde se apreciază (în proporții cuprinse între 45-80 la sută) că cererea externă pentru produsele realizate va crește.

*Trend
ascendent al
producției
industriale*

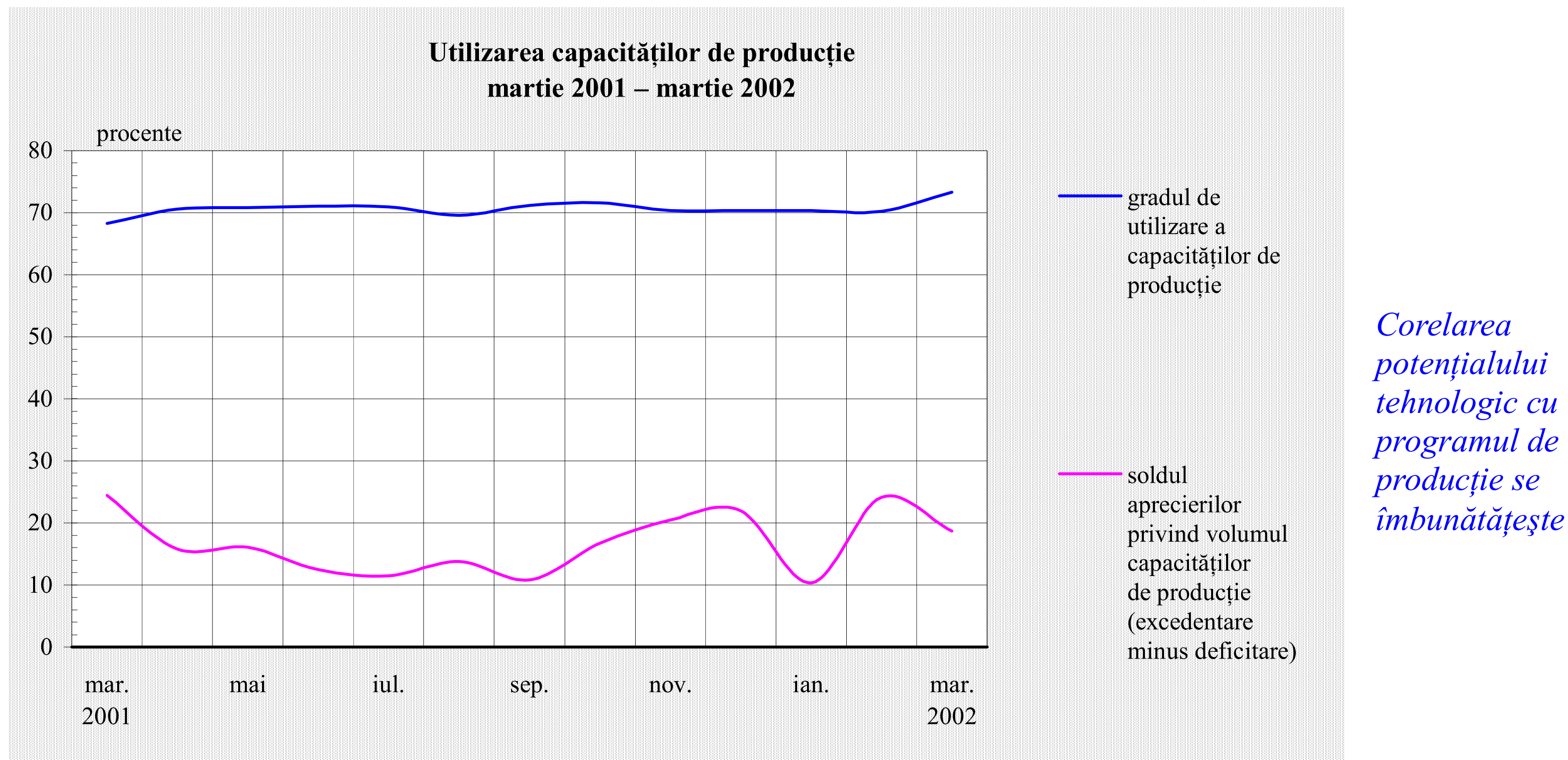

Anticipările optimiste privind evoluția producției industriale se mențin și în luna martie: circa 57 la sută dintre cei chestionați consideră că vor obține o producție superioară comparativ cu luna februarie. Aproximativ 4 la sută dintre participanții la sondaj (cu 6 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă) estimează o evoluție descendentă a producției, în timp ce un procentaj de 39 la sută anticipează menținerea producției la nivelul lunii anterioare.

Evoluții peste media industriei sunt așteptate în următoarele sectoare de activitate: industria extractivă, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, industria chimică, industria de mașini și echipamente și sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică, termică, gaze și apă caldă. O revigorare a activității se așteaptă și în industria mijloacelor de transport, industria de prelucrare a lemnului și activitatea de construcții.

Tendențe contrare sunt anticipate de agenții economici din industria alimentară, industria poligrafică și industria ușoară, dar și de o parte a celor care activează în industria de mașini și echipamente, producția, transportul și distribuția de energie electrică, termică, gaze și apă caldă și în activitatea de construcții unde predomină opiniile pozitive.

În luna martie capacitățile de producție vor fi utilizate în proporție de peste 73 la sută (cel mai ridicat nivel după anul 2000), pentru majoritatea agenților economici gradul de utilizare a acestora situându-se în apropierea mediei pe industrie (cu excepția industriei mijloacelor de transport, industriei materialelor de construcții și industriei de mașini și echipamente, unde gradul de utilizare a capacităților de producție se situează în jurul nivelului de 60 la sută).

În opinia a circa 73 la sută dintre participanții la sondaj potențialul tehnologic aflat în exploatare este bine corelat cu programul de producție. Existența unor capacități de producție excedentare este semnalată de agenții economici din metalurgie, industria materialelor de construcții, industria alimentară, industria mijloacelor de transport, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții.

Trend descendent al stocurilor

Absorbția stocurilor de produse finite va continua și va fi mai pronunțată comparativ cu luna precedentă. Această tendință reiese din răspunsurile celor 32 la sută (cu 3 puncte procentuale mai mult decât în luna februarie) dintre participanții la sondaj care apreciază că fenomenul de reducere a stocurilor va persista. Produsele finite rămase în stoc la producători vor înregistra o tendință descendentă mai accentuată îndeosebi în industria poligrafică, industria chimică, metalurgie, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou și industria mijloacelor de transport.

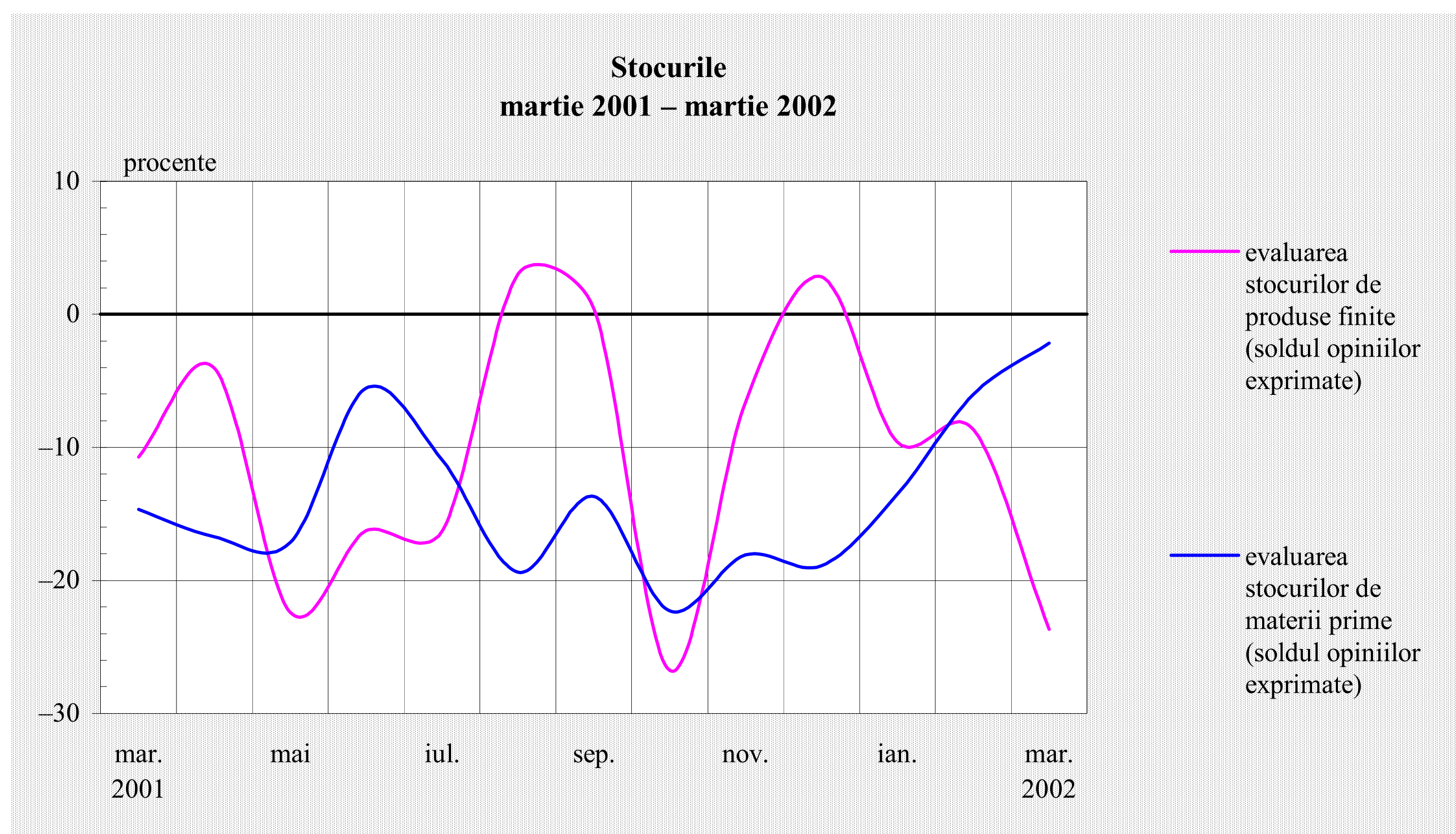
Stocuri

Pentru unii agenți economici și pentru unele categorii de produse creșterea preconizată a producției va conduce la majorarea stocurilor în condițiile în care multe dintre produsele românești întâmpină dificultăți în a face față cu succes mediului competițional caracteristic economiei de piață.

Evoluții	Feb. 2002	Mar. 2001
Stocurile de produse finite	↗	↗
Stocurile de materii prime	↗	↗

Astfel de estimări decurg din opiniile exprimate de agenții economici din industria alimentară, industria chimică, dar și din industria materialelor de construcții și industria de mașini și echipamente (cu toate că majoritatea acestora din urmă nu reclamă lipsa comenzilor).

Evoluție favorabilă a stocurilor

Procentajul celor care apreciază că au suficiente materii prime însumează circa 93 la sută, fiind superior cu 6 puncte procentuale celui din luna precedentă.

Cu toate că ponderea agenților economici care se confruntă cu lipsa materiilor prime s-a redus atât comparativ cu luna corespunzătoare din anul precedent cât și cu luna februarie a anului în curs, există în continuare ramuri unde problemele legate de aprovizionarea cu materii prime afectează buna desfășurare a procesului de producție. Principalii reprezentanți ai acestei categorii (care însumează circa 9 la sută dintre participanții la sondaj) provin din industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria poligrafică și industria de mașini și echipamente.

*Factori care
limitează
producția*

Circuitele financiare rămân blocate, dar lipsa cererii devine factorul principal

Lipsa cererii devine în opinia a aproape 44 la sută dintre agenții economici participanți la sondajul de conjunctură principalul factor care împiedică buna desfășurare a procesului de producție. Portofoliul de comenzi este considerat a se situa sub nivelul de la care nu ar mai constitui o preocupare îndeosebi de către agenții economici din industria alimentară, industria poligrafică, sectorul de prelucrare a petrolului, industria ușoară, metalurgie, industria mijloacelor de transport și activitatea de construcții.

Dificultățile generate de blocajul financiar sunt declarate ca principale surse ale limitării creșterii producției de către 36 la sută dintre cei chestionați (cu circa 11 puncte procentuale mai puțin decât în luna februarie). Problemele întâmpinate în asigurarea continuității fluxurilor financiare sunt reclamate în toate ramurile industriale de către operatorii economici. În industria extractivă, industria poligrafică, sectorul de prelucrare a petrolului și industria mijloacelor de transport, efectele negative ale blocajului financiar sunt nominalizate de către participanții la sondaj în proporții sub media pe industrie (între 2 și 22 la sută).

În opinia a circa 28 la sută dintre respondenți, nivelul ridicat al dobânzilor active practicate de bănci în relația cu clienții nebancari contribuie la îngreunarea procesului de producție ca urmare a șanselor reduse ale întreprinderilor de a accede la credite. Aprecieri în acest sens au fost făcute îndeosebi de agenții economici din industria chimică, industria de prelucrare a lemnului, industria materialelor de construcții, industria de mașini și echipamente, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgie și din activitatea de construcții.

Conform opiniei exprimate de circa 19 la sută dintre participanții la sondaj deprecierea monedei naționale generează dificultăți în desfășurarea activității productive. Cu excepția industriei extractive, industriei poligrafice, industriei de prelucrare a petrolului, industriei materialelor de construcții, industriei mijloacelor de transport și sectorului de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice, gaze și apă caldă, unde influența nefavorabilă a creșterii cursului de schimb leu/dolar pare a fi mai puțin resimțită, deprecierea leului este nominalizată pentru influențele negative asupra procesului de producție în toate sectoarele de activitate, în proporții cuprinse între 30 și 68 la sută, în funcție de dependența acestora de importurile pentru producție.

Un procentaj de circa 18 la sută dintre respondenți nominalizează lipsa materiilor prime ca factor cu influență negativă asupra activității de producție industrială. Acest fenomen afectează mai ales sectorul de prelucrare a petrolului, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului și activitatea de construcții.

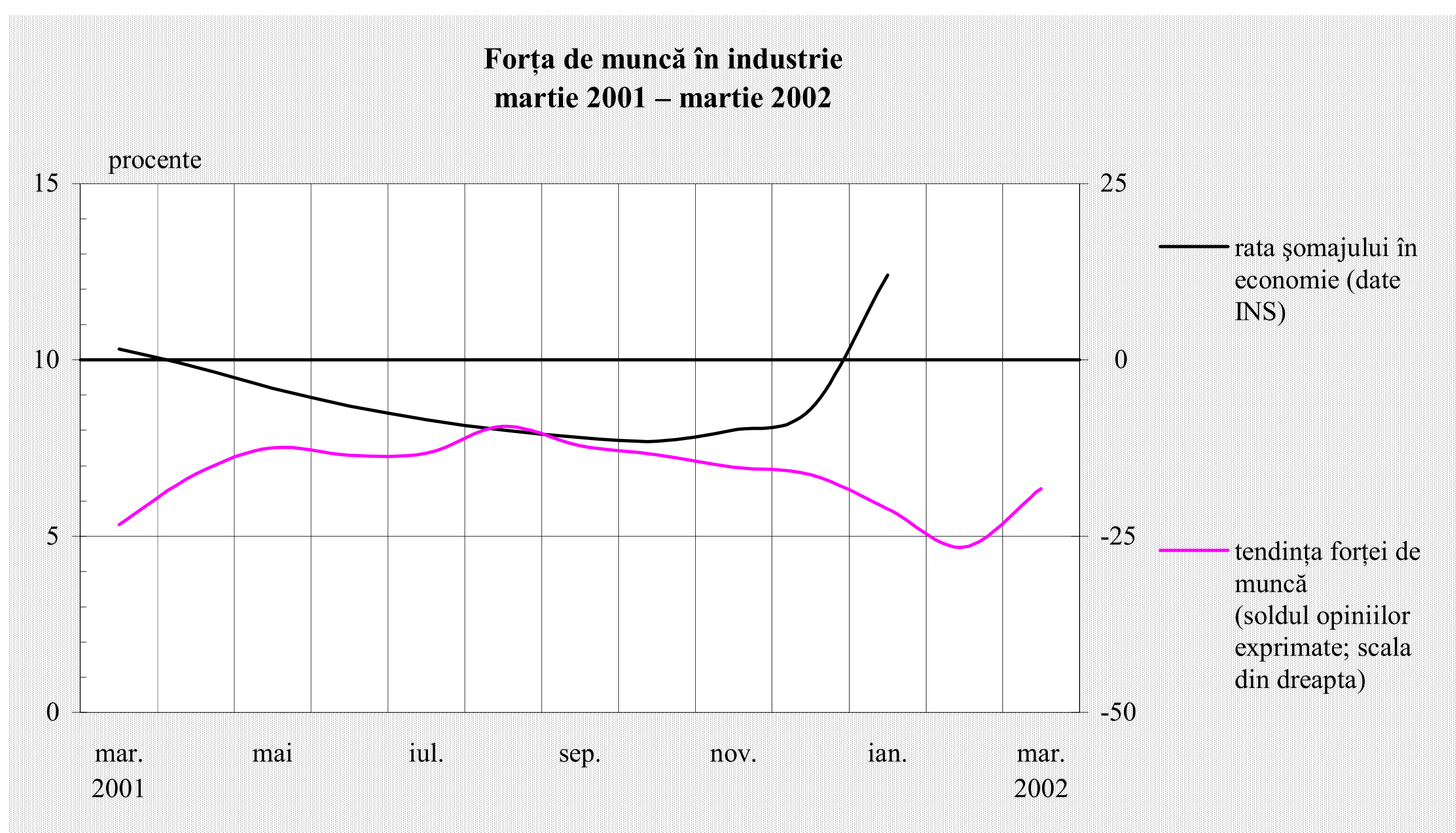
Utilizarea forței
de muncă

Atenuarea tendinței descendente a forței de muncă angajate în industrie

Pe ansamblul sectorului industrial, opiniile exprimate privind tendința numărului de personal angajat indică menținerea acestuia pe un trend descendent. Estimările agenților economici participanți la sondaj prefigurează pentru luna martie o ușoară reducere a decalajului dintre cererea și oferta de forță de muncă.

Circa 28 la sută dintre respondenți au apreciat că în sectoarele de activitate pe care le reprezintă vor avea loc disponibilizări de personal. Industria de mașini și echipamente, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgia și industria de mașini și echipamente, (ramuri care se regăsesc și printre cele unde se anticipează diminuarea portofoliului de comenzi sau utilizarea sub potențial a capacităților de producție din dotare) sunt cele mai afectate de reducerile de personal.

Procentajul celor care apreciază că nivelul de utilizare a forței de muncă este relativ stabil este în luna martie rezultatul opiniilor exprimate de 61 la sută dintre cei chestionați. Cu toate că acesta a scăzut cu 10 puncte procentuale de la începutul anului, se poate spune că în continuare în mare parte din sectoarele industriale continuă să se mențină echilibrul în ceea ce privește forța de muncă utilizată.

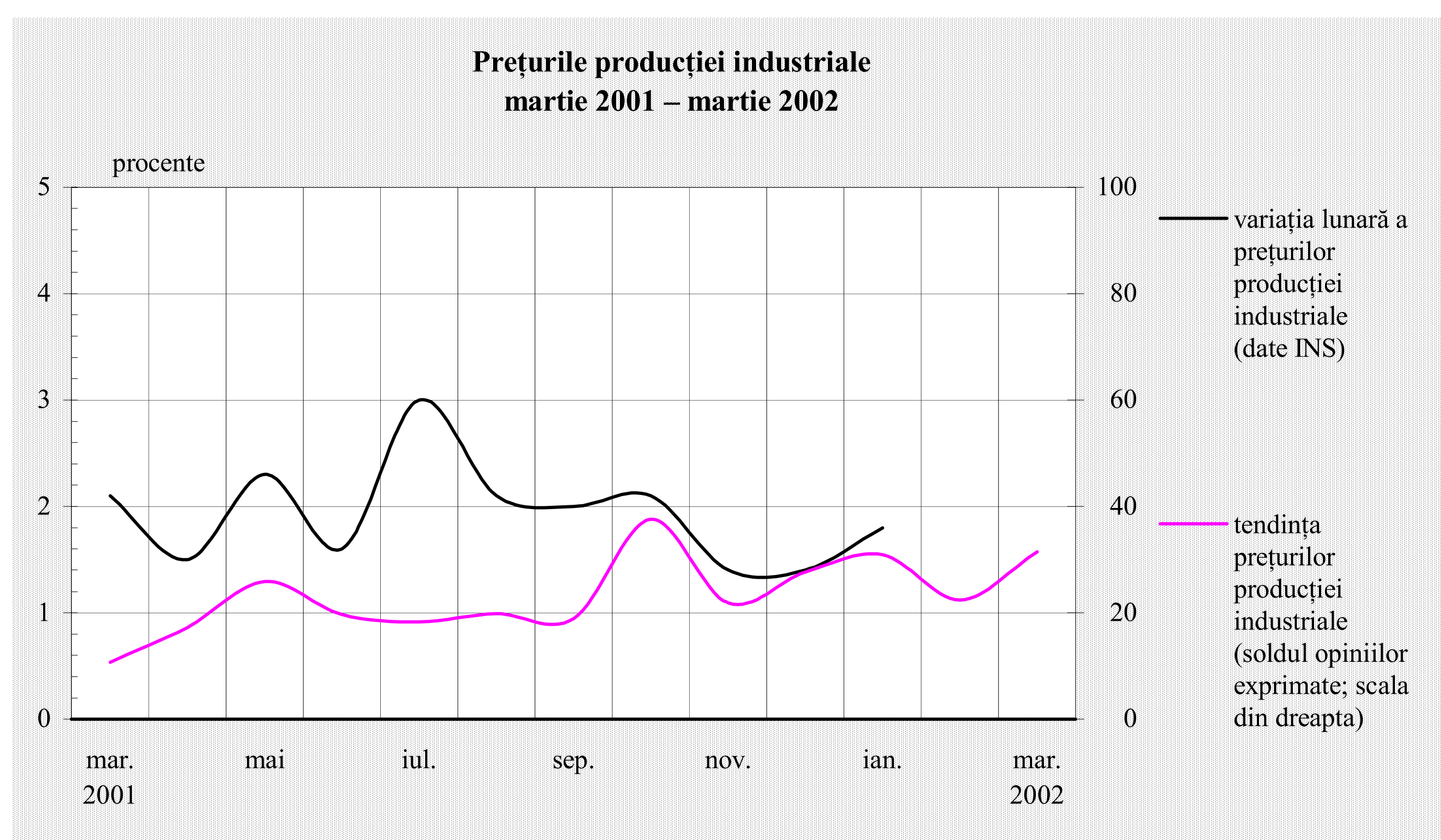

*Ușoară
atenuare a
trendului
descendent al
forței de
muncă
angajate în
industrie*

Evoluție ascendentă a prețurilor producției industriale

Trendul ascendent al prețurilor se menține și în luna martie, dar se anticipează o evoluție destul de lentă, marea majoritate a participanților la sondaj (circa 65 la sută) considerând că nu vor avea loc modificări esențiale ale prețurilor practicate.

Creșteri ale prețurilor sunt preconizate de către circa 33 la sută dintre respondenți, față de peste 39 la sută în luna anterioară. Ramuri cum sunt industria de prelucrare a petrolului, industria extractivă, industria mijloacelor de transport, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, precum și activitatea de construcții constituie sectoarele unde aprecierile privind viitoarele scumpiri depășesc media.

Ritm lent de creștere a prețurilor de producție

Procentajul respondenților care consideră că vor opera reduceri ale prețurilor practicate însumează aproape 2 la sută și este rezultatul opiniilor exprimate de agenții economici care activează în industria alimentară, industria chimică, industria materialelor de construcții, industria ușoară și industria de prelucrare a lemnului.

Investiții

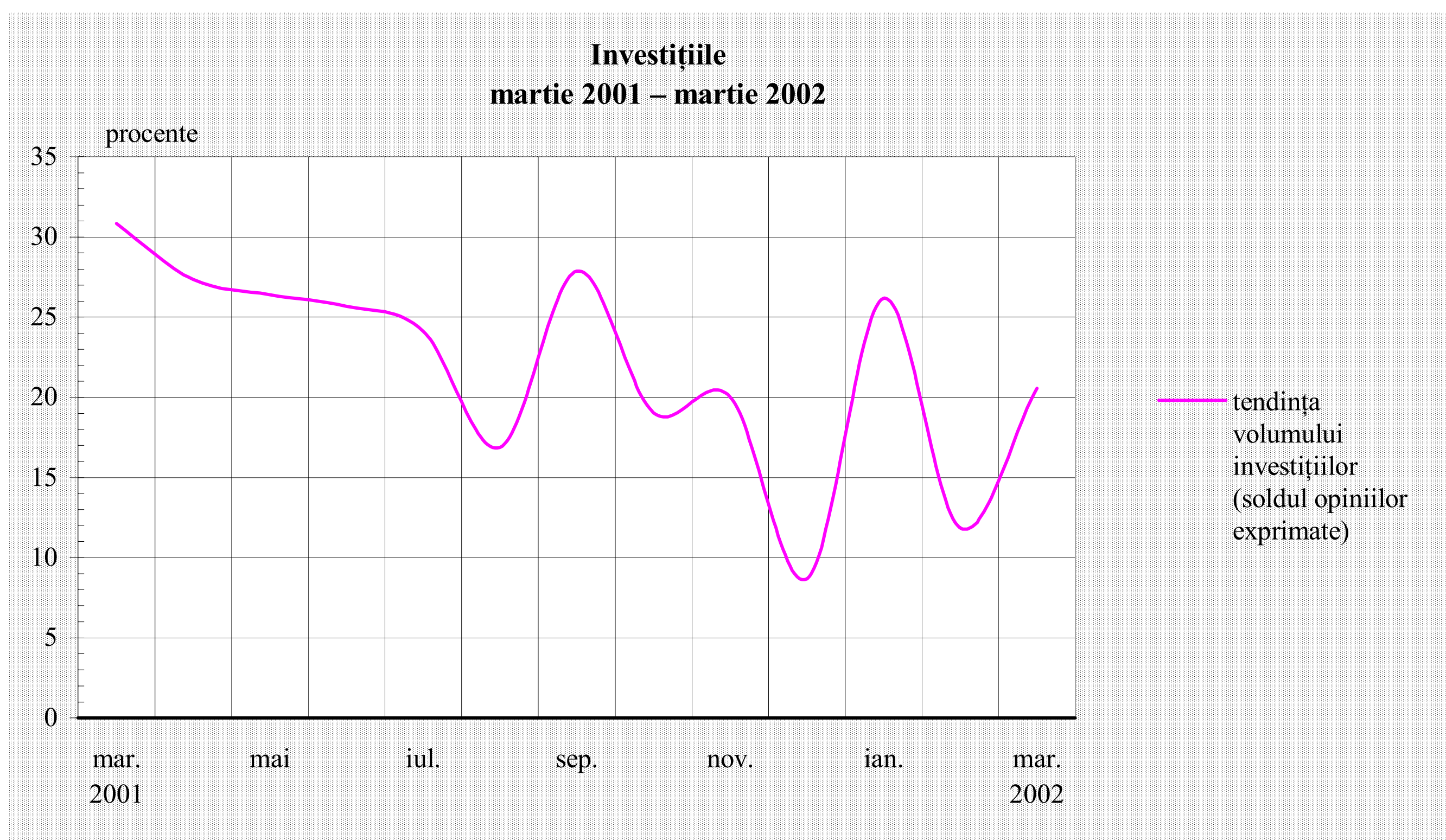
Semnale favorabile privind activitatea de investiții

Estimările privind activitatea de investiții sunt în continuare optimiste, prefigurând continuarea procesului investițional. Procentajul celor circumspecți, care nu prevăd modificări spectaculoase ale mediului investițional românesc în viitorul apropiat s-a redus cu 8 puncte procentuale față de luna precedentă și cu peste 10 puncte procentuale față de prima lună a anului.

Pe ansamblul sectorului de producție industrială, aprecierile asupra evoluției investițiilor evidențiază un procent de 34 la sută (cu 7 puncte procentuale mai mult decât în luna precedentă) al celor care anticipează că există resurse pentru relansarea activității de investiții. Ramurile care au imprimat această tendință sunt în general cele unde se estimează atât o acoperire corespunzătoare cu comenzi a programului de producție, cât și o bună încărcare a capacităților de producție din dotare: industria de prelucrare a petrolului, industria de mijloace de transport, industria materialelor de construcții, chimie și fibre sintetice și o parte a celor din sectorul de producție, transport și distribuție de energie electrică, gaze și apă caldă.

La polul opus se află producătorii din industria alimentară, mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, metalurgie și industria de mașini și echipamente (circa 13 la sută dintre participanții la sondaj) care apreciază că procesul investițional va avea o evoluție descendentă comparativ cu perioada anterioară.

Evoluție favorabilă a activității de investiții

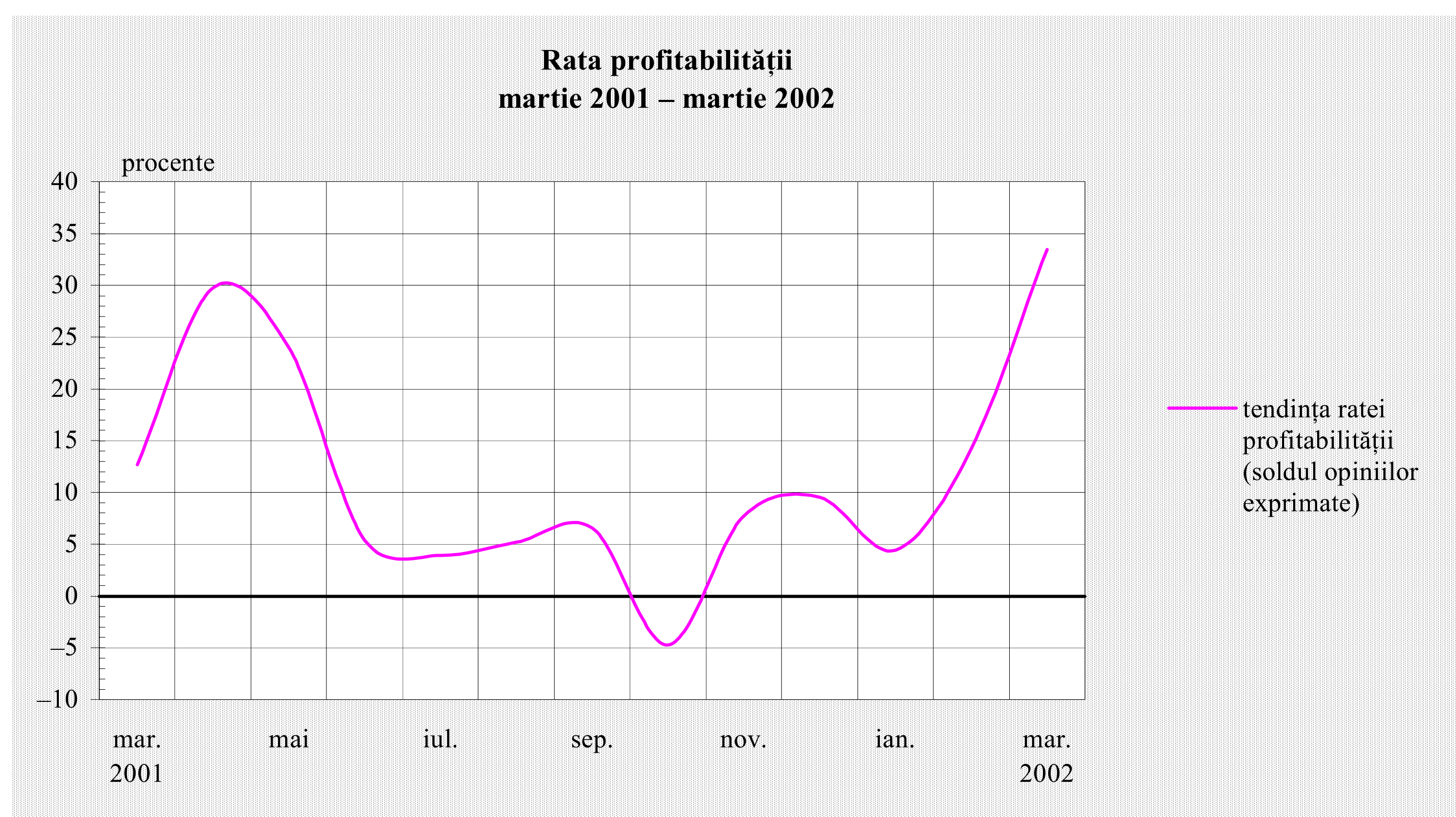

Estimări pozitive privind rata profitabilității

În medie pe industrie, un procent de 42 la sută (cel mai ridicat din ultimele 12 luni) dintre respondenți apreciază că rata profitabilității va crește comparativ cu luna februarie când 31 la sută dintre agenții economici chestionați s-au exprimat în acest sens.

Astfel de opinii sunt preponderente în principal în industria chimică, industria de prelucrare a petrolului, industria materialelor de construcții, metalurgie, industria de mașini și echipamente și activitatea de construcții, respondenții din aceste ramuri anticipând că vor continua să-și îmbunătățească performanțele, astfel încât activitatea lor să devină mai rentabilă.

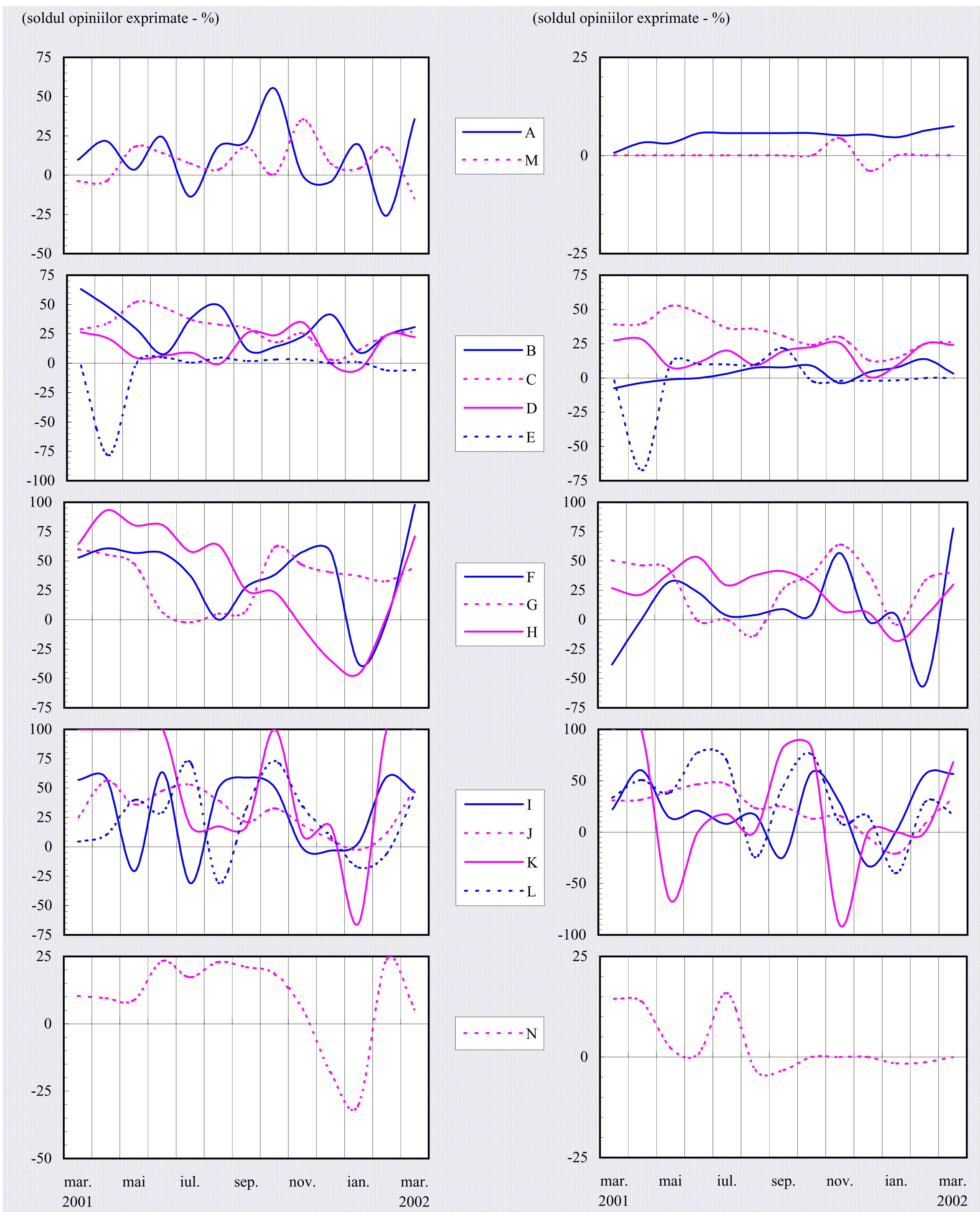
Pentru luna în curs o rată mai redusă a profitabilității este estimată de circa 9 la sută dintre participanții la sondaj (cu 7 puncte procentuale mai puțin decât în luna precedentă). Majoritatea respondenților care se înscriu în această categorie provin din industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou (68 la sută), industria materialelor de construcții (25 la sută), industria chimică (20 la sută) și metalurgie (16 la sută).

În opinia a circa 45 la sută dintre cei chestionați, finalizarea lucrărilor de modernizare și de re tehnologizare aflate în curs, precum și preocuparea pentru reducerea costurilor de producție vor conduce la menținerea nivelului actual de rentabilitate.

Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export

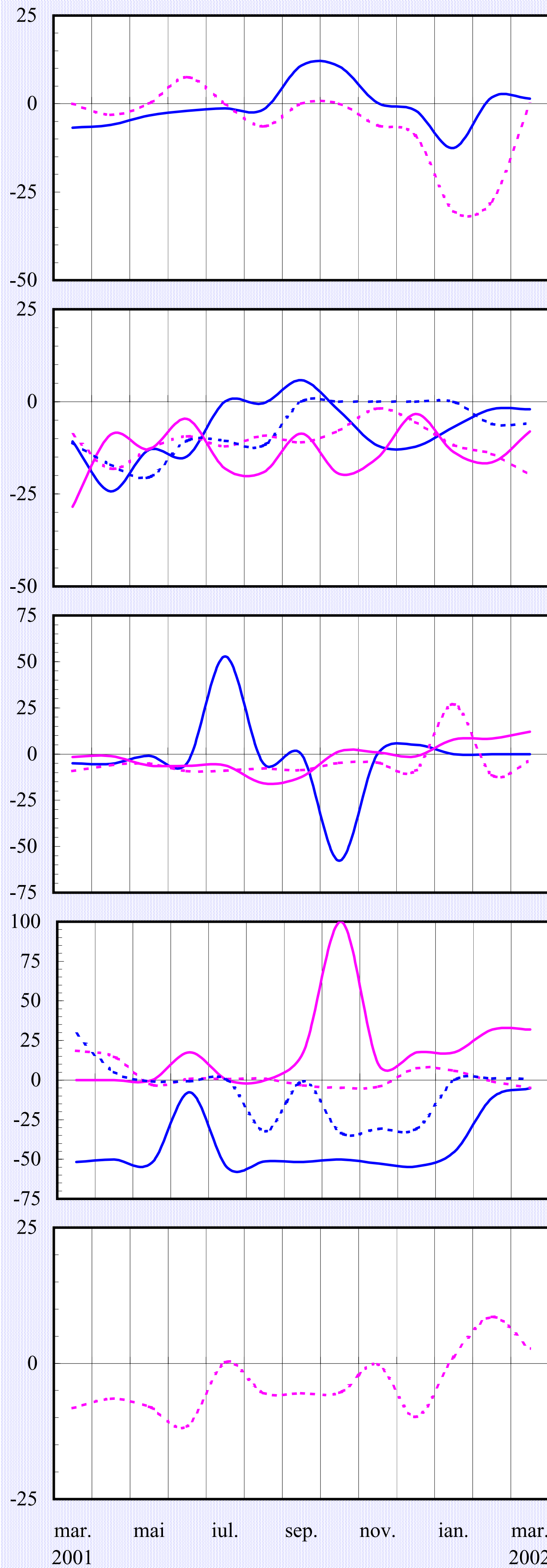

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

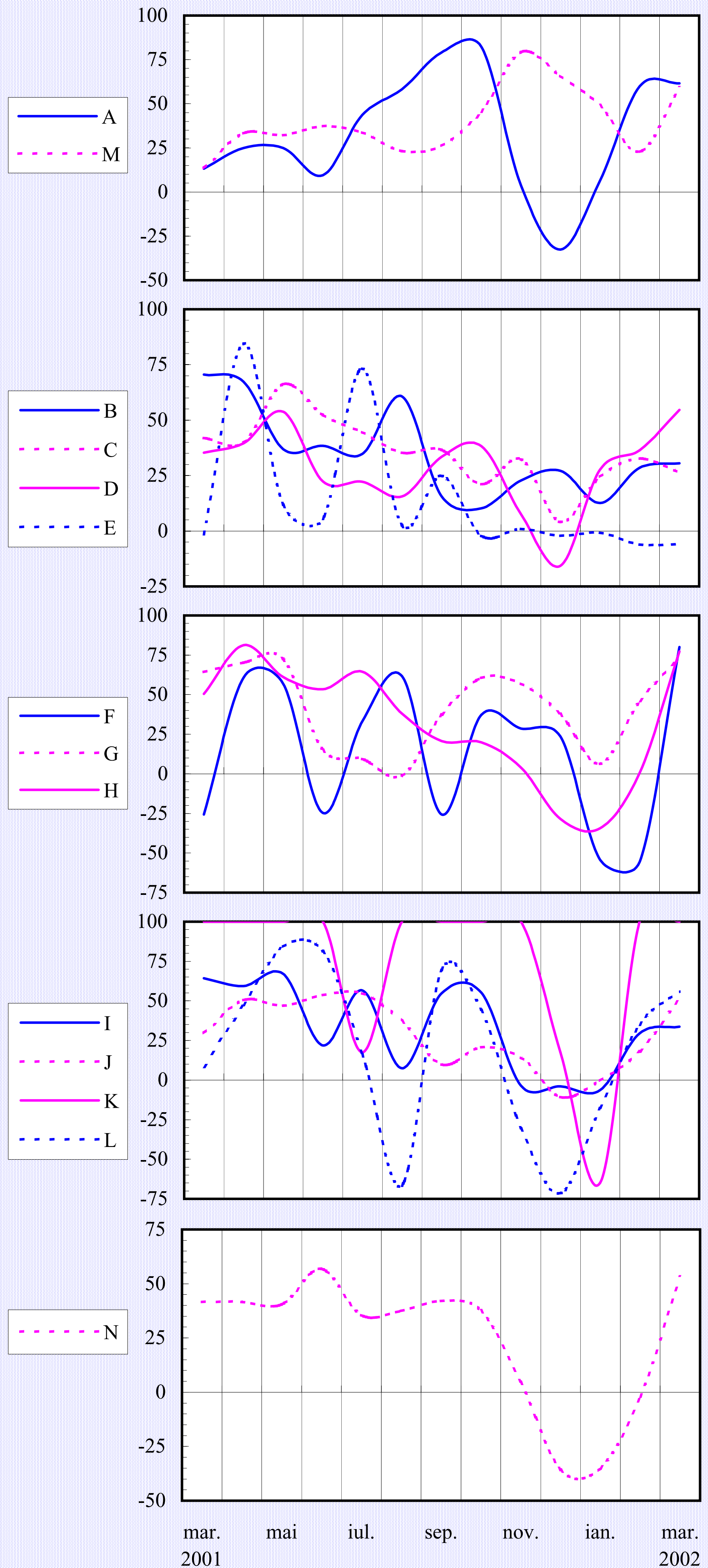
Evaluarea stocurilor de materii prime

Tendința preconizată a producției

(soldul opiniilor exprimate - %)

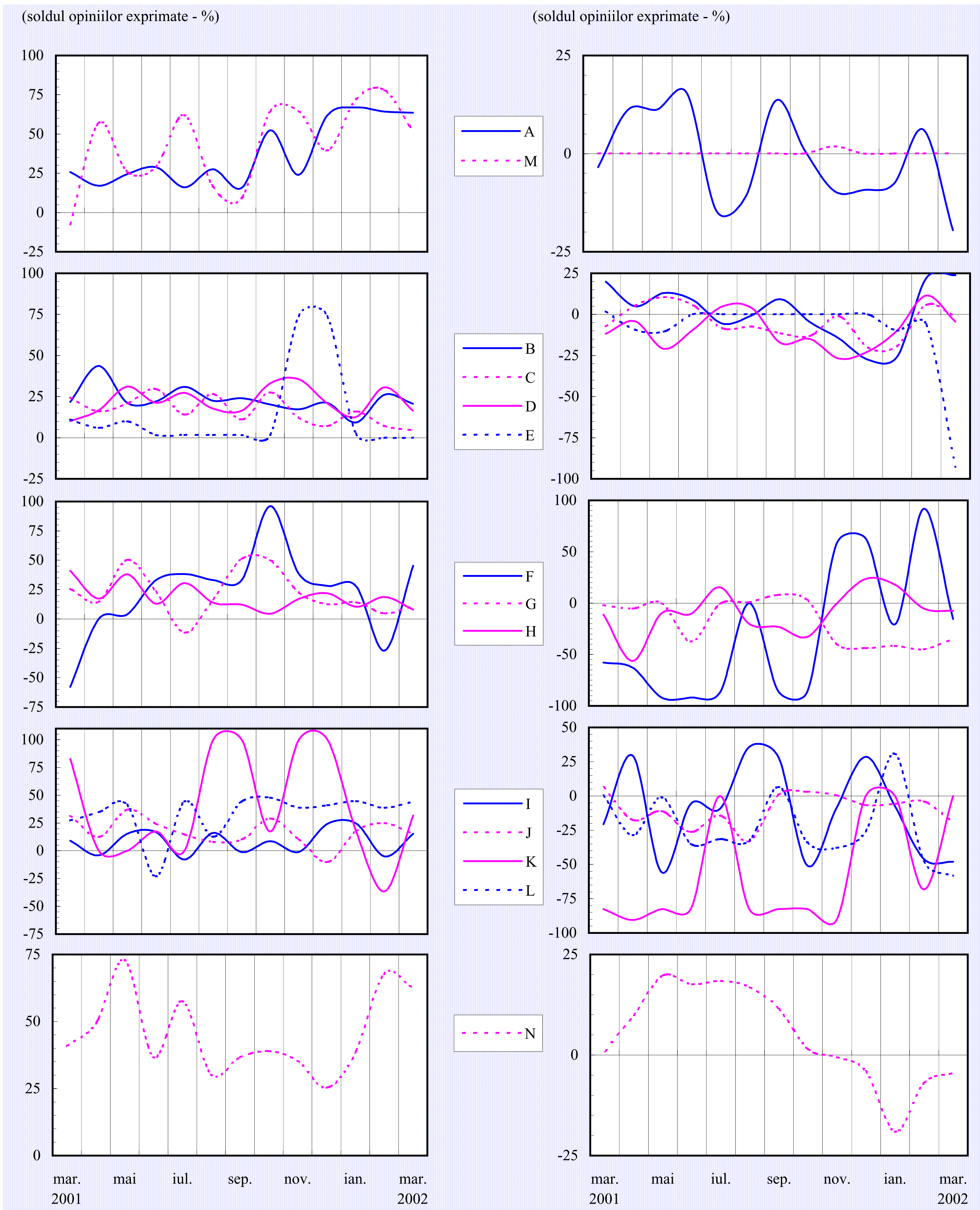
(soldul opiniilor exprimate - %)

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de desfacere

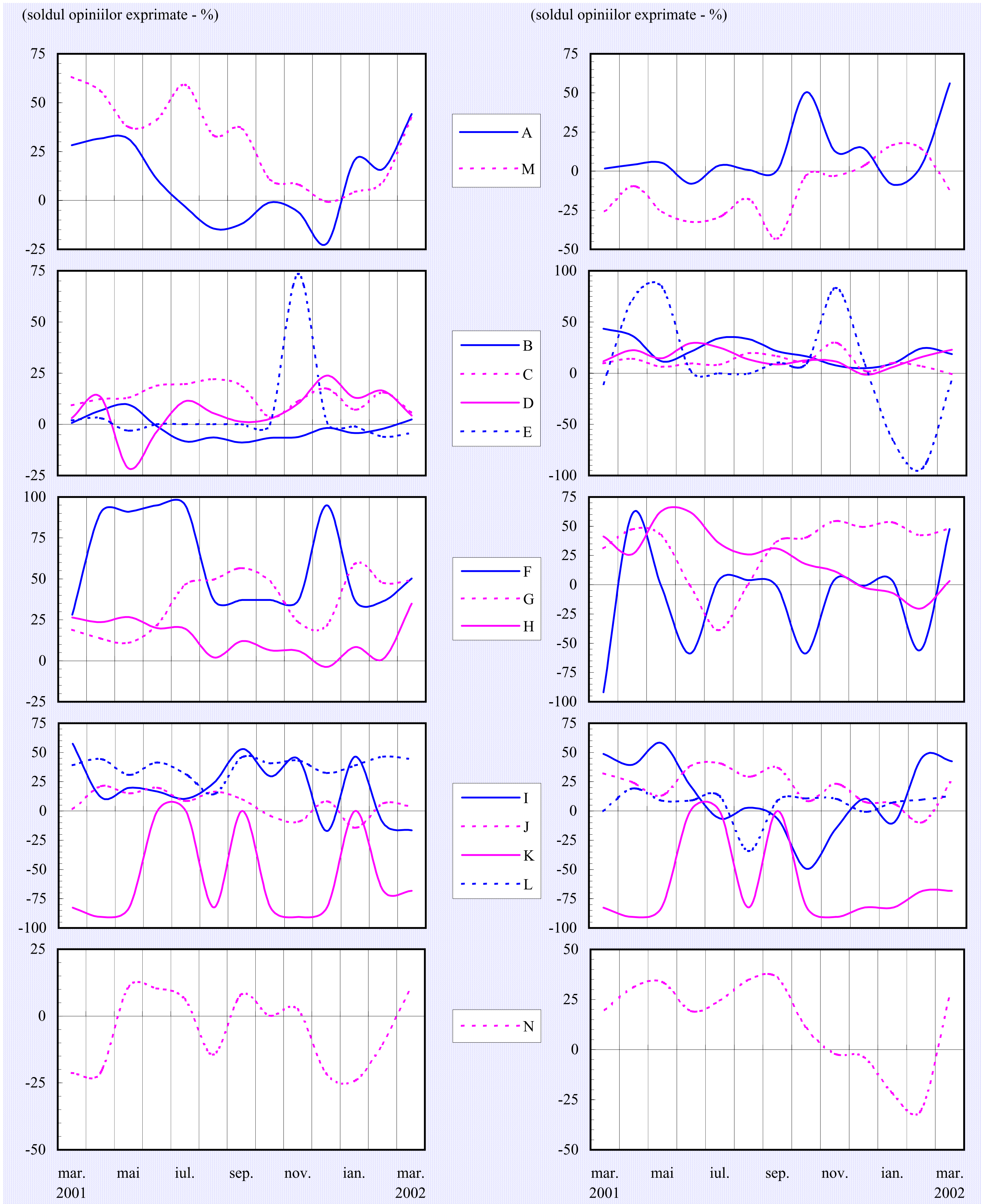
Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiuni și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată în data de 15 martie 2002.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 01/312.43.75, fax 01/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>

ISSN 1453 – 8989